

Duin

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

jaargang 35, nr. 1, maart 2012

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens, Peter van den Berg, Annelies Boutellier, Martin de Jonge, Arjen Kok, Frans Micklinghoff, Julius Röntgen, Wim Remmelzwaal.

Beeldredacteur

Joost Bouwmeester

Hoofredacteur

Arnoud van der Meulen

Eindredacteur

Frans Buisink

Pre-press en druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

giro 40 162 98 ten name van
Stichting Duinbehoud te Leiden

© Stichting Duinbehoud

Nieuwe donateurs van de
Stichting Duinbehoud kunnen
zich aanmelden op het redactieadres.

Sponsors

dunea
DUIN & WATER

PWN. Puur water en natuur.

PWN

DUIN wordt gesponsord door PWN en Dunea. Samen willen we laten zien dat de duinen het beschermen waard zijn. Stichting Duinbehoud zal zich echter niet laten beperken in het ondernemen van acties die zij noodzakelijk acht.

Puffin dtp & fotografie

www.wix.com/renevanrossum/puffin

Inhoud

6 Tapuiten in het duin

De lente brengt de eerste doortrekkers. Maar waar zijn die zomerse tapuiten van ooit gebleven? Hoe heeft het kunnen gebeuren dat een van de meest vrolijke duinvogels bijna nergens in de duinen meer tot broeden komt en wat kunnen we doen om ze te verleiden weer terug te komen?

Foto: René van Rossum

8 Huys te Warmont

Al eeuwenlang ligt pal ten noorden van Leiden een fraai landgoed, Huys te Warmont. Tot zover strekken de oude strandwallen zich landinwaarts uit en het oude kasteel staat dus in feite op de meest oostelijke duinenrij. Geschiedenis ligt er voor het oprapen, op een zonnige lentedag vliegen reigers af en aan bij hun nestbomen en is de bodem bedekt met uitbundige stinsenplanten.

14 Strandreservaat Noordvoort

Tussen Noordwijk en Zandvoort ligt een strakke zandmassa. Laat er een paar keer een bulldozer doorheen schuiven en het wordt een dynamische overgang van de zee via het strand naar de duinen. Maar welke kustbeheerder zal je ooit zover krijgen om hun veilige helimplantage te verwoesten? Nou... daar is tegenwoordig over te praten! Komt deze mooie droom straks dan toch uit?

20 De Duinhuisjes

De primitieve hutten van paupers in de jonge duinen van Voorne werden na 1850 vervangen door duinhuisjes van gebruikte stenen en van hout dat op het strand gejut was. Op het terrein van Openluchtmuseum De Duinhuisjes, op de grens van Rockanje en Oostvoorne, bevinden zich nog vier van deze karakteristieke boerderijtjes.

En verder...

2 Column / 4 Dwars door de duinen / 11 Ansicht / 12 Duinen in beeld / 17 Recensies / 18 Activiteitscentrum Meijndel / 22 Stuifduin / 24 Duinleven.

Bij de voorkant: Gewone zeehond. Foto: Joost Bouwmeester

De wijngaardslak

Zomer 2011. Ik fiets. In het voorbijgaan meen ik een wijngaardslak te zien. Ik stop. Ik keer. Het is een wijngaardslak, in Noordwijk, op een boomstam nabij de Langevelderslag. Jaren eerder had ik in De Levende Natuur (DLN), jaargang 1972, al gelezen waar deze slakken in de duinzoom huisden - in Noordwijk bijvoorbeeld: "1920, enige vondst, uitgestorven". DLN meldt vooral Bloemendaal en het aangrenzende Velsen. Hildebrand schreef in zijn Camera Obscura dat ze aldaar in 1836 volop rondkropen bij de Blauwe Trappen (nu Brederodeberg). Ze zijn er nu nog steeds zeer talrijk. Ook vermeldt DLN locaties in Den Haag. Nabij de Scheveningse Bosjes heb ik ze zelf herhaaldelijk gezien, al is het al weer even geleden. DLN geeft 38 plaatsen waar ze voorkomen of -kwamen.

Na mijn vondst heb ik rondom verder gezocht, en telde tientallen exemplaren op het terrein van het Zuid-Hollands Landschap, maar ook achter het hek in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Waarnemen is niet moeilijk: ze vallen op door hun grote hulzen; je kan ze ook niet verwarren met verwanten. Ze intrigeerden mij. In Erfhuisconstructie dichtte ik er al eens over:

Een wijngaardslak in Bloemendaal
Sprak tot zijn vader op zijn sterfbed:
'Mijn snufje zout wordt u fataal;
Dat grote huis van u, ik erf het.'

Ze zijn eetbaar, de reden van hun voorkomen hier. In veel landgoederen zijn ze uitgezet. In sommige verdwenen ze, andere boden een goed leefgebied. Het spreekt dat alleen kalkrijke gebieden kansen bieden. Zo'n slakkenhuis moet immers opgebouwd worden. In de kalkarme duinen benoorden Bergen ontbreken ze dus. Uitzetten is altijd gemakkelijk geweest: je verzamelt ze in Frankrijk of Zuid-Limburg. Je loopt terug. En je laat ze in beoogd gebied vrij. Een voetreis overleven ze moeiteloos, sneller vervoer dus ook. Ze zijn immers extreme perioden gewend, bijvoorbeeld langdurige droogte. Onder dergelijke omstandigheden vormen ze een kalkdekseltje dat verdamping sterk beperkt. Meer dan anderhalf jaar zonder water, zonder voedsel, zonder seks: dat is mogelijk. Onder gunstige omstandigheden wordt het deksel weer afgestoten. Overwinteren doen ze door zich ondergronds te manoeuvreren en zich op te sluiten achter een stevige, nieuwgevormde kalkplaat. Pas wanneer de temperatuur hoog genoeg is en er voldoende vocht is, komt alles weer in beweging. Eerst nog traag.

PETER VAN DEN BERG

Wijngaardslakken: Foto: Adri de Groot / vogeldagboek.nl

